

Ерискор

Ivan Ljavinec - Іван Лявинець (1923-2012)

stál pri emigrácii oboch otcov Timkovičovcov

9. decembra 2012 zomrel vo veku nedožitých 90 rokov gréckokatolícky **episkop Ivan Ljavinec**. Stál spolu s o. **ThLic. Františkom Krajňákom** (1956) pri prvých prekladoch Svätého Písma do kodifikovaného rusínskeho jazyka. Uvádzaný je ako prekladateľ v publikáciách Evanjeliá a Apoštoly v rusínskom jazyku: *Євангелія на неділі і свята цілого року*, Меджілабірці, 1999, 193 стр. a *Апостолы на неділі і свята цілого року*, Меджілабірці, 1999, 94 стр.

«Ljavinec» – bol u nás doma, keď som bol ešte malý, veľkým pojmom. Môj otec **Andrej Timkovič** (1919-1987) ho často spomínal a vždy sa o ňom vyjadroval s veľkou úctou a netajeným obdivom. Bol totiž tajne vysväteným episkopom a úzkym spolupracovníkom **švjaščenomučenika Pavla Petra Gojdiča, OSBM** (1888-1960).

Ljavinec bol spolužiakom môjho otca z Podkarpatskej Rusi. Vyrastali spolu, pretože Ljavinec pochádzal z Volovca a môj otec z Lazov ležiacich pár kilometrov od Volovca. Obaja vyštudovali teológiu a stali sa gréckokatolíckymi kňazmi. Ljavinec však na rozdiel od môjho otca zostal slobodným-celibátnikom. Po kňazskej vysviacke, ktorú v roku 1946 obdržal od sv. vladyku Pavla Petra Gojdiča, OSBM (ČSVV), bol vzápätí, s odstupom času necelých troch mesiacov tajne vysvätený za episkopa. Bol sekretárom vladyku Pavla Gojdiča, OSBM (ČSVV) a redaktorom po rusínsky (rusky) písaných časopisov *Blahovistnik* a *Zorja*. Šéfredaktorom *Blahovistnika* bol v roku 1947 a v rokoch 1969-1970.

V akcii „P“ (1950), v ktorej bola násilne likvidovaná gréckokatolícka Cirkev, sa spočiatku úspešne skrýval, podobne ako aj môj otec, avšak raz, keď bol na návšteve u akýchsi známych, ho tajná polícia robíaca námatkovú raziu, chytila. Keďže sa vtedy už nedalo ujsť, domáci ho schovali do vane plnej špinavého prádla pripraveného na veľké pranie. Tam – pod špinavým prádlom ho eštebáci našli, odsúdili za vlastizradu a niekoľko rokov sedel v base. S ťažko podlomeným zdravím – mal len polovičku pľúc – sa však držal veľmi dobre. Od roku 1969 až do roku 2003 pôsobil medzi gréckokatolíckimi v Prahe – hlavnom meste bývalého Československa. Spočiatku ako švjaščenik a potom od roku 1996 ako episkop – apoštolský exarcha. V roku 2003 odišiel do dôchodku – a ako episkop bol emeritovaný.

V Prahe som ho spoznal aj ja. Bolo to v roku 1983, ešte za života môjho otca, keď som narukoval do vojska na povinnú základnú vojenskú službu. Pridelili ma na vojenské letisko Praha-Kbely. V čase vychádzok som sa chodieval sponedať k Ivanovi Ljavincovi na jeho byt situovaný Božou Prozreteľnosťou nie ďaleko od mojich kasární. Po ukončení povinnej vojenskej služby som uňho prespával (v jeho byte) zakaždým, keď som bol v Prahe a potreboval sa zdržať v Prahe viac ako jeden deň. Vždycky ma vítal s otvorenou náručou ako vlastného syna. Bol veľmi milý, pohostinný, mimoriadne priateľský, a to aj po smrti môjho otca – teda po roku 1987. Poskytol nocľah, stravu a pomoc i radu akéhokoľvek druhu, a to úplne zdarma, len tak, z priateľstva s mojím už dávno mrtvým otcom.

Keď v júli 1987 emigroval do Talianska môj brat Vladimír Timkovič (1964) – neskorší o. **Jozafát Vladimír Timkovič, OSBM (ČSVV)**, tiež mu poskytol ubytovanie zdarma práve o. Ivan Ljavinec. Cestoval cestovnou kanceláriou *Čedok* na poznávací zájazd Mníchov – Benátky – Viedeň s odchodom vlaku z Prahy. A poslednú noc

v rodnom Československu prespal v prázdnom domčeku jedného gréckokatolíckeho veriaceho v historickom centre Prahy. Kľúče mu úplne zadarmo poskytol **o. Ivan Ljavinec** – s tým, že keď ráno odíde na vlak, má kľúče od domu hodiť do poštovej schránky. O tom, že môj brat emigruje Ljavinec samozrejme nevedel. Nevedela o tom dokonca ani naša vlastná mama. Náš otec Andrej Timkovič (1919-1987) už vtedy niekoľko mesiacov nežil.

Koncom roka 1988 som o. Ivana Ljavince navštívil a opäť uňho, ako obyčajne, aj býval pri príležitosti vybavovania víza do Talianska a Rakúska. Vtedy bola Praha hlavným mestom Československa a preto sa víza dali vybaviť len tam. Do Talianska bolo treba vlakom cestovať cez Rakúsko a rakúske i talianské víza sa nedali v Prahe vybaviť za jeden deň. O tom, že v kútiku srdca plánujem tiež natrvalo zostať na Západe a chcem tam byť vysvätený na kňaza, nevedel nikto, dokonca ani moja vlastná matka a súrodenci. Len redemptoristický predstaviteľ, ktorý mi na to dal tajný príkaz. Všetko bolo prísne tajné a dobre utajované, lebo vtedajší socialistický režim za emigráciu alebo len o pokus o ňu dával niekoľkoročné väzenie.

S o. Ivanom Ljavincem (1923-2012) sme sa v jeho byte rozprávali dlho do noci, a to o všetkom možnom i nemožnom, len o emigrácii nie. Ani sa ma nikdy na to neopýtal, ba ani len slovom sa nezmienil na túto tému. Na druhý deň, keď som všetky potrebné víza mal už v kapse, ma zobral na spoločný obed do neďalekej reštaurácie. Ako tak v družnom rozhovore obedujeme, prisadol si k nám úplne neznámy muž. Zvítal sa s Ljavincem ako starý známy. Po predstavovaní a krátkej debata o Ljavinec spomenul, len tak mimochodom medzi rečou, že som synom o. Andreja Timkoviča z Podkarpatskej Rusi a že som v Prahe, aby som si vybavil víza do Talianska, kde – a teraz ma podržte – hodlám navždy zostať a študovať teológiu...! To bol hrom z jasného neba! Bol som tak prekvapený, že som od úžasu neurobil, a to bolo šťastie, absolútne nič, nezareagoval som vôbec nijako, ani očami, ani ústami, ani pohľadom, nijakým pohybom tela. Díval som sa akurát do svojej polievky a bez akéhokoľvek náznaku vzrušenia prehltal ďalej lyžicu za lyžicou. Napriek tomu, že to bola očividne diskrétna téma, a to na nie hociakú, ale doslova „basistickú nôtu“, debata pokračovala, ako keby sa nepovedalo o tejto téme absolútne ani slovo. Nikto nijako na túto správu o. Ivana Ljavince nereagoval, ani neznámy hosť, ani on sám. Po obede sme sa všetci traja srdečne rozlúčili a ja som sa ponáhlal s mnohými otázkami v hlave na železničnú stanicu a vrátil vlakom domov do Košíc, aby som krátko nato (v januári 1989) naozaj emigroval do Talianska a po niekoľkoročnom štúdiu bol skutočne aj vysvätený za gréckokatolíckeho kňaza...

Vladyka Kyr Ivan Ljavinec bol v roku 1993 menovaný za episkopského vikára pre novozriadený Gréckokatolícky episkopský vikariát v Českej republike so sídlom v Prahe. V roku 1996 bol **pápežom Jánom Pavlom II.** vymenovaný za apoštolského exarchu novozriadeného Apoštolského exarchátu pre gréckokatolíkov v Českej republike a za pomocného biskupa akalissenského. Hneď následne odišiel do Ríma, kde ho vtedajší sekretár Kongregácie pre východné Cirkvi **archiepiskop Miroslav Marusyn** (1924-2009) «akože» vysvätil na episkopa v bazilike sv. Klimenta. Dožil sa patriarchálneho veku skoro 90 rokov a usnul 9. decembra roku 2012 očakávajúc slávne vzkriesenie svojho tela.

Vičnaja jemu pamjat'!

o. Gorazd Andrej Timkovič, OSBM (ČSVV), Košice, 11. XII. 2012